

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 308/09-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť spoločnosti O., spol. s r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. D. P., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 109/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti O., spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 109/2002 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 109/2002 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Spoločnosti O., spol. s r. o., priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 600 € (slovom tisícšesťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť spoločnosti O., spol. s r. o., trovy konania v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. D. P., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 308/09-9 zo 7. októbra 2009 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti O., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 109/2002.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci podaním sp. zn. Spr. 3772/09 z 13. októbra 2009 vyjadril podpredseda okresného súdu. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 23. októbra 2009 sa okrem iného uvádza:

«Dňa 07. 03. 2002 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: O., spol. s r. o., proti odporcovi: MUDr. K. K. – F., ktorý bol zapísaný pod sp. zn. Rob 292/2002. Dňa 21. 03. 2002 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 23. 05. 2002 bol predmetný spis prevedený do oddelenia Cb a bol zapísaný pod sp. zn. 29 Cb 109/2002. Dňa 01. 07. 2002 záznam o zaplatení súdneho poplatku, zaučtované na depozitnom účte pod položkou 355/02. Dňa 28. 06. 2002 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľ – doplnenie. Dňa 28. 10. 2002 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa – žiadosť o konanie vo veci. Dňa 04. 11. 2002 súd uznesením, č. k. 29 Cb 109/2002-35 zastavil konanie v časti istiny. Dňa 25. 11. 2002 súd vydal platobný rozkaz, č. k. 29 Cb 109/2002-36. Dňa 12. 12. 2002 doručená žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o opravu platobného rozkazu. Dňa 20. 12. 2002 doručené odvolanie odporcu. Dňa 30. 01. 2003 súd uznesením, č. k. 29 Cb 109/2002 vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 30. 01. 2003 súd vyzval navrhovateľa na vyjadrenie k podanému odporu. Dňa 07. 02. 2003 doručené vyjadrenie právneho zástupcu odporcu k podanému odporu. Dňa 12. 02. 2003 zaplatenie súdneho poplatku v kolkoch. Dňa 23. 09. 2003 žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o informáciu o stave konania. Dňa 02. 10. 2003 urgencia žiadosti. Dňa 14. 10. 2003 súd uznesením, č. k. 29 Cb 109/2002-46 opravil výšku istiny v platobnom rozkaze, č. k. 29 Cb 109/2002 zo dňa 25. 11. 2002. Dňa 18. 11. 2003 doručené odvolanie odporcu. Dňa 20. 11. 2003 bol predmetný spis predložený na Krajský súd v Bratislave na rozhodnutie. Dňa 26. 02. 2004 Krajský súd v Bratislave, č. k. 11 Cob 132/2003-51 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa. Dňa 19. 03. 2004 pokyn na doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania. Dňa 24. 11. 2004 súd uznesením, č. k. 29 Cb 109/2002 vyzval odporcu na doplatenie súdneho poplatku. Dňa 21. 12. 2004 doručené podanie právneho zástupcu odporcu – urgencia konania. Dňa 20. 01. 2005 doručené podanie odporcu – odvolanie. Dňa 24. 01. 2005 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie. Dňa 28. 01. 2005 bol predmetný súpis doručený Krajskému súdu v Bratislave. Dňa 16. 02. 2005 Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 4 Cob 11/2005-58 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Dňa 08. 03. 2005

bol predmetný spis vrátený tunajšiemu súdu. Dňa 10. 03. 2005 pokyn na doručenie uznesenia odvolacieho súdu účastníkom konania. Dňa 01. 04. 2005 úradný záznam o tom, že súdny poplatok nebol uhradený. Dňa 03. 06. 2005 bol nariadený termín pojednávania na deň 03. november 2005. Dňa 22. 08. 2005 výzva adresovaná právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 22. 08. 2005 výzva adresovaná odporcovi. Dňa 22. 08. 2005 súd uznesením, č. k. 29 Cb 109/2002-64 rozhodol o spojení konaní na spoločné konanie. Dňa 22. 08. 2005 výzva adresovaná právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 07. 09. 2005 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 02. 11. 2005 doručené podanie odporcu. Dňa 03. 11. 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na neurčito z dôvodu neprítomnosti odporcu a zároveň za účelom vypracovania uznesenia o čiastočnom zastavení konania a pripustení zmeny petitu. Dňa 24. 11. 2005 doručené doklady – právny zástupca navrhovateľa. Dňa 23. 01. 2006 súd uznesením, č. k. 29 Cb 109/2002-99 zastavil konanie v časti istiny. Dňa 23. 01. 2006 súd vyzval odporcu na vyjadrenie k návrhu na zmenu petitu. Dňa 13. 02. 2006 doručené vyjadrenie odporcu. Dňa 28. 02. 2006 bol nariadený termín pojednávania na deň 29. máj 2006. Dňa 29. 05. 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že pojednávanie sa za účelom doplnenia dokazovania odročuje na deň 06. november 2006. Dňa 29. 09. 2006 oznámenie adresované účastníkom konania o tom, že pojednávanie je zrušené z dôvodu stáže zákonného sudcu na ústrednom orgáne štátnej správy sudcov. Dňa 01. 01. 2007 zmena zákonného sudcu. Dňa 26. 03. 2007 nariadený termín pojednávania na deň 20. apríl 2007. Dňa 18. 04. 2007 doručené podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 20. 04. 2007 doručené ospravedlnenie právneho zástupcu odporcu – neúčast' na pojednávaní. Dňa 20. 04. 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 17. máj 2007. Dňa 24. 04. 2007 doručené podanie odporcu. Dňa 17. 05. 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na neurčito za účelom doplnenia dokazovania. Dňa 17. 05. 2007 zistenie pobytu účastníka konania. Dňa 17. 05. 2007 výzva adresovaná I., s. r. o., zamestnávateľ. Dňa 25. 05. 2007 doručené vyjadrenie I., s. r. o. Dňa 28. 05. 2007 doručené podanie odporcu. Dňa 13. 08. 2007 doručené oznámenie registra obyvateľov Slovenskej republiky. Dňa 11. 02. 2008 výzva adresovaná právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 14. 01. 2008 doručené podanie právneho zástupcu

navrhovateľa. Dňa 18. 02. 2008 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 30. 04. 2008 bol nariadený termín 03. júl 2007 o 12.30 hod. Dňa 13. 06. 2008 doručené odvolanie plnomocenstva právnym zástupcom odporcu. Dňa 03. 07. 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 02. október 2008. Dňa 10. 09. 2008 upovedomenie o zrušení termínu pojednávania. Dňa 27. 06. 2008 faxom doručená výpoveď plnomocenstva právneho zástupcu odporcu, ktorá bola doručená novým právnym zástupcom odporcu. Dňa 29. 01. 2009 bol nariadený termín pojednávania na deň 06. apríl 2009. Dňa 03. 04. 2009 doručené ospravedlnenie právneho zástupcu odporcu – neúčast' na pojednávaní. Dňa 06. 04. 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na neurčito.

S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období od 20. 11. 2003 do marca 2004, v období od 28. 01. 2005 do 08. 03. 2005 sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave. Nepatrí do kompetencie predsedu Okresného súdu Bratislava I hodnotiť, či v období, keď sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave bolo predmetné konanie poznačené priet'ahmi.

V danom prípade neboli zistené žiadne prekážky postupu konania v súlade s ust. § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

Ide o spor, ktorým sa účastník domáha zaplatenie peňažnej sumy z titulu kúpnej zmluvy.

Predmetné konanie je poznačené priet'ahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny priet'ah, ktorý bol spôsobený vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na obchodnom úseku tunajšieho súdu a zároveň zmenou zákonného sudcu, neúčast'ou odporcu na nariadených termínoch pojednávanií, neúčast'ou navrhovateľa na nariadenom termíne pojednávania. Vzhľadom na vysoký nápad v oddelení „29 Cb“ a pretrvávajúci veľký počet nevybavených vecí v oddelení 29 Cb sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi sudkyne a vyšších súdnych úradníkov predĺžili.

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som pristúpil k sledovaniu veci a požiadal som zákonného sudcu, aby po vrátení predmetného spisu z Ústavného súdu Slovenskej republiky konal tak, aby k ďalším priet'ahom v konaní nedochádzalo. Nakol'ko zaťaženosť

súdneho oddelenia resp. jednotlivých obchodných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi avšak objektívneho charakteru.

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní a tento bol čiastočne spôsobený aj navrhovateľom. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní, prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.»

Rovnaké skutočnosti, čo sa týka chronológie úkonov, ako uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení, zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a súdneho spisu, ktorý mu bol predložený k previerke 23. októbra 2009.

Právny zástupca sťažovateľky sa vyjadril k stanovisku okresného súdu podaním z 2. novembra 2009, v ktorom okrem iného uviedol:

„Zo stanoviska prezentovaného podpredsedom Okresného súdu Bratislava I zaslaného Ústavnému súdu po opísaní celého priebehu sporu na prvých troch stranách stanoviska evidentne vyplýva, že súdy nekonali tak, aby vec prerokovali bez zbytočných prietahov. Časť zodpovednosti za tieto prietahy prenáša pisateľ stanoviska na KS v Bratislave, ako nadriadený súd Okresného súdu Bratislava I, avšak tuje treba konštatovať, že Krajský súd v Bratislave konal podľa svojich možností, nakoľko pokiaľ mu bola vec predložená a to dva razy, rozhodol v lehote 3 mesiacov prvýkrát, resp. dvoch mesiacov na druhýkrát. Z toho dôvodu máme za to, že prietahy boli spôsobené najmä na súde I. st. Taktiež sa nestotožňujem s pisateľom stanoviska, že ide o objektívne príčiny prečo súd nekonal, z dôvodu, že vo veci bolo určených 5 zákonných sudcov. Uvedená skutočnosť nemôže byť dôvodom na 7 ročné prejednávanie veci, pričom sa jedná o relatívne jednoduchú právnu vec z obchodného styku, t. j. neuhradenie faktúry za dodaný tovar.

Neviem si predstaviť, v akom časovom horizonte by mohol skončiť náročnejší spor, v ktorom by bolo potrebné vykonať napr. znalecké dokazovanie.

Subjektívnu príčinu, ktorou začali vlastne prieťahy v konaní, je nesprávne vyhotovenie rozhodnutia zo strany súdu, pričom na základe tohto nesprávneho rozhodnutia sa spustila lavína takých skutočností, ktoré spôsobili prieťahy v konaní.

Počas celej tejto doby bol súd upozorňovaný na prieťahy v konaní a zjednanie nápravy a keďže nebolo vyhovené, ďalšie podania smerovali k najbližšiemu nadriadenému, t. j. predseda KS v Bratislave a keď ani tento nezjedná nápravu, neostávalo nič iného, ako obrátiť sa na Ministerstvo spravodlivosti SR. Po vyčerpaní všetkých možností, aby spor postupoval, neostávalo nič iného, ako obrátiť sa so sťažnosťou na Ústavný súd SR. Som toho názoru, že pri prejednávaní veci došlo k prieťahom a sťažnosť podaná Ústavnému súdu je dôvodná...“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou

(II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom je návrh sťažovateľky na zaplatenie peňažnej sumy s prísl. vyplývajúci z kúpnej zmluvy uzavretej medzi dvomi podnikateľskými subjektmi podľa § 409 až § 470 Obchodného zákonníka. Posudzovaná vec patrí po právnej aj skutkovej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti neuviedol, že by išlo o zložitú vec. Ústavný súd preto konštatuje, že doterajšia doba konania je neprimeraná povahe veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by eventuálne mohol zohľadniť na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Aj keď okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že vznik priet'ahov bol čiastočne spôsobený sťažovateľkou, neuviedol k tomu žiadne konkrétne skutočnosti, preto námietku ústavný súd neakceptoval.

Pri hodnotení tohto kritéria ústavný súd zistil, že sťažovateľka bola v konaní aktívna, viackrát žiadala okresný súd vo veci konať a podala aj sťažnosti na priet'ahy v konaní. I keď v priebehu konania využívala svoje procesné oprávnenia dané jej Občianskym súdnym poriadkom (napr. doplnila svoj návrh, podala návrh na zastavenie konania v časti istiny, žiadala o opravu platobného rozkazu a 3. júla 2008 návrh na mimosúdne vyriešenie sporu a podobne), ale tieto okolnosti vzhľadom na zistenú nečinnosť, ale najmä neefektívnu činnosť okresného súdu podstatne neovplyvnili dĺžku tohto konania.

3. Pri hodnotení doterajšieho postupu okresného súdu v namietanom konaní poukazuje ústavný súd na to, že v jeho konaní sa vyskytli menšie (od 5 mesiacov v roku 2005), či väčšie obdobia nečinnosti (až 29 mesiacov), ktoré boli zistené od 17. mája 2007, keď sa konalo relevantné pojednávanie, až do prerokovania sťažnosti na ústavnom súde.

Aj keď ústavný súd v inom období neprehliadol aktivitu okresného súdu v napadnutom konaní, pretože nariadil vo veci množstvo pojednávanií (na niektorých vykonal aj dokazovanie vypočutím svedkov a účastníkov konania napr. 29. mája 2006, 20. apríla 2007 a 17. mája 2007) a reagoval na podania sťažovateľky (napr. vydal platobný rozkaz, zastavil konanie v časti istiny, pripustil zmenu návrhu, vyzýval navrhovateľa a odporkyňu na zaplatenie súdneho poplatku, vydal opravné uznesenie, spojil veci účastníkov a podobne), jeho činnosť od mája 2007 ústavný súd hodnotí ako obdobie nečinnosti a neefektívnej činnosti, pretože počas takmer 2 a polroka neurobil žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu a k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníkov konania (3. júla 2008 iba odročil pojednávanie z dôvodu uzavretia prípadnej mimosúdnej dohody medzi účastníkmi, ku ktorej nedošlo, v septembri 2008 zrušil termín pojednávania určený na 2. október 2008, 6. apríla 2009 pojednávanie odročil pre neúčast' odporkyne na neurčito a od tohto obdobia dosiaľ okresný súd vôbec nekonal).

Ústavný súd po preskúmaní spisu tiež konštatuje, že okresný súd mal postupovať razantnejšie voči odporkyni a využívať prípadne svoje procesné oprávnenia, ktoré mu vyplývajú z ustanovenia § 53 OSP, pretože hoci bola právne zastúpená advokátom, niektoré pojednávania boli odročené bez vykonania dokazovania práve pre neúčast' odporkyne alebo jej právneho zástupcu (aj keď bola ospravedlnená), napr. 3. novembra 2005, 20. apríla 2007 a naposledy 6. apríla 2009. Pokiaľ bral opakovane iba na vedomie ich neúčast' na týchto pojednávaniach, možno mu vytknúť, že nevyužil iné zákonné možnosti na dosiahnutie nápravy.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou (i dohovorom)

zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty, čo sa týka tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02).

Je neakceptovateľné aj to, že dosiaľ, najmä v kontexte neprimerane dlhého sedem a polročného konania vo veci samej nerozhodol rozsudkom, teda nepostupoval v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Zbytočné priet'ahy v tomto konaní priznal aj podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti. Ústavný súd však neakceptoval jeho tvrdenie, že zbytočné priet'ahy boli objektívneho charakteru.

V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03), že personálne problémy (nedostatočné obsadenie obchodného úseku, zaťaženosť sudcov a ich časté zmeny) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Vychádzajúc zo stavu, v ktorom sa konanie pred okresným súdom nachádza, ústavný súd dospel k záveru, že jeho postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 109/2002 došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Ústavný súd preto prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 109/2002 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu), pretože stav právnej neistoty s'ťažovateľky trvá dosiaľ.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v sume 5 000 € za ujmu, ktorá jej bola spôsobená v priebehu konania pred okresným súdom.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'účinenia.

Pri určení primeraného finančného zadost'účinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'účinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku odvolacieho konania a berúc do úvahy aj konkrétne okolnosti prípadu (neefektívnu činnosť okresného súdu i povahu veci) ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadost'účinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde v sume 1 600 €, ktoré je okresný súd povinný uhradiť v súlade s výrokom tohto nálezu.

Ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. D. P. Sťažovateľka si uplatnila trovy konania za dva úkony právnej pomoci v sume 292,38 €, ktoré aj bližšie špecifikovala.

Ústavný súd pri priznaní trov vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008 (20 950 Sk/695,41 €).

Sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a), c) a d) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 2 x 115,90 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) v sume 2 x 6,95 €.

K tomu priznal daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhlášky a § 22 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov), pretože advokát je platiteľom tejto dane. Spolu teda priznal sťažovateľke trovy konania v sume 292,38 €.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2009